

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosc/67243,Semper-fidelis-Walki-o-Lwow-1918-1919-VII-sesja-wykładowa-Akademii-Niepodleglosc.html>
2022-05-27, 01:10

Semper fidelis. Walki o Lwów 1918-1919 - VII sesja wykładowa Akademii Niepodległości w Cieszynie, 11 marca 2019

Tym razem studenci Akademii wysłuchali wykładów dr hab. Joanny Januszewskiej-Jurkiewicz pt.: Orleńta i bohaterowie Zadwórze oraz dr. Adama Liska pt. Bój o Lwów. Wykładom towarzyszyła prezentacja wystawy „Semper Fidelis. Walki o Lwów 1918-1919”, przygotowana przez wrocławski oddział IPN.

W poniedziałek 11 marca w Książnicy Cieszyńskiej (ul. Mennicza 46) odbyła się druga już w tym roku sesja wykładowa Akademii Niepodległości, organizowana przez Instytut Pamięci Narodowej. Tym razem studenci Akademii wysłuchali wykładów dr hab. Joanny Januszewskiej-Jurkiewicz (Uniwersytet Śląski w Katowicach) pt.: Orleńta i bohaterowie Zadwórze oraz dr. Adama Liska (IPN w Katowicach) pt. Bój o Lwów. Zgodnie z zasadami przyjętymi na pierwszym tegorocznym spotkaniu z cyklu Akademia Niepodległości, jego uczestnicy otrzymali potwierdzenie udziału w indeksach akademickich. Ci zaś spośród gości, którzy nie mieli możliwości wzięcia udziału w spotkaniu styczniowym, mogli zaopatrzyć zarówno w same indeksy, jak i inne związane z Akademią gadżety.

VII sesja wykładów a Akademii Niepodległości w Cieszynie

VII sesja wykładów a Akademii Niepodległości w Cieszynie

Dr hab. Joanna Januszewska-Jurkiewicz, adiunkt w Instytucie Historii (Zakład Historii Najnowszej). Jej zainteresowania naukowe dotyczą pograniczy narodowościowych (dawne Wielkie Księstwo Litewskie, Śląsk Cieszyński), życia społeczno-politycznego II Rzeczypospolitej, głównie województw wileńskiego i śląskiego oraz dziejów harcerstwa. Jest autorką książek: „Zaolzie w polityce rządu i opinii społeczeństwa polskiego (1925-1937)” i „Stosunki narodowościowe na Wileńszczyźnie w latach 1920-1939”.

Orleńta i bohaterowie Zadwórze

Rezultat I wojny światowej, upadek wielonarodowych monarchii Habsburgów,

Hohenzollernów i Romanowów, a także program pokojowy ogłoszony przez prezydenta USA Thomasa Woodrowa Wilsona – stanowiły czynniki sprzyjające wysuwaniu przez elity narodów Europy Środkowej i Wschodniej postulatów budowy własnych suwerennych państw. Jednak brak ciągłości historycznej państwowości, okoliczności, w jakich w XIX wieku w szerokich warstwach społeczeństwa kształtowało się poczucie świadomości narodowej wpłynęły na to, że po I wojnie światowej boleśnie zderzyły się aspiracje różnych narodów. Okazało się, że wytyczenie granic terytoriów narodowych przy odwoływaniu się do zasady samostanowienia było trudne, a może wręcz niemożliwe do realizacji. Ostatecznym argumentem w wielu konfliktach okazywała się determinacja mieszkańców, by czynem zbrojnym, a nawet rzuceniem na szalę własnego życia, przesądzić o przynależności poszczególnych ziem. Konflikt polsko-ukraiński o Lwów i Galicję Wschodnią wszedł nie tylko do historii zmagania o granice odrodzonej Rzeczypospolitej, ale i do polskiej legendy narodowej. Stało się to za sprawą lwowskiej młodzieży, która spontanicznie przeciwstawiła się próbie utworzenia Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej ze stolicą we Lwowie. Pamięć o etosie miasta, które było *semper fidelis*, i miało swoje ofiarne Orłęta, przetrwała w wielu domach nawet w niesprzyjających czasach PRL. Warto zastanowić się czy legenda Lwowskich Orłąt to tylko narodowy mit? Ile jest w nim prawdy historycznej?

Dr Adam Lisek (ur. 1965), historyk, zatrudniony w Instytucie Pamięci Narodowej Oddział Katowice (Oddział Bura Edukacji Narodowej), wiceprezes Polskiego Towarzystwa Naukowego Oddział Katowice, Honorowy Profesor Oświaty. Specjalizuje się w zakresie historii nowożytnej XVIII-XX w., zajmując się w szczególności Małopolską Wschodnią. Jest autorem wielu publikacji o powyższej tematyce, monografii „Obóz stanisławowski w województwie ruskim w okresie bezkrólewia i wojny o tron polski 1733 -1736”.

Bój o Lwów

Referat dotyczy walki Polaków o Lwów w 1918 roku. Miasto to położone w Galicji Wschodniej od wieków miało duże znaczenie dla kultury i gospodarki Polski, dlatego trudno było współczesnym Polakom wyobrazić sobie odrodzoną Polskę bez Lwowa. 1 listopada 1918 r. ku zaskoczeniu mieszkańców Lwowa władzę nad nim przejęła Ukraińska Rada Narodowa. Dało to początek walkom o Lwów, które trwać miały do 22 listopada 1918 roku. Pomimo usunięcia do końca marca 1919 r. Ukraińców z miasta, dla Lwowa ciągle istniało zagrożenie z ich strony. Jak wyglądały stosunki polsko – ukraińskie? Jaki charakter miały walki o Lwów? Jaka była postawa ludności Lwowa i kraju? Kiedy doszło do odsieczy ze strony wojsk polskich? Odpowiedzi na te i inne pytania padną podczas wykładu. Poruszana zostanie także kwestia udziału w walkach 10 Pułku Piechoty ze Śląska Cieszyńskiego.

Wykładowi prezentowanemu w ramach najbliższej sesji Akademii Niepodległości towarzyszyła wystawa planszowa „Semper Fidelis. Walki o Lwów 1918-1919” przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu i w Książnicy Cieszyńskiej udostępniona już od końca lutego. Ekspozycja ma formę 14 plansz, na których przedstawiono następujące kwestie: Galicja i Lwów. Zarys historii i stosunki

narodowościowe; geneza konfliktu polsko-ukraińskiego; próba opanowania miasta przez Ukraińców; Polska koncepcja obrony miasta; walki we Lwowie; Na odsiecz miastu; Broń i wyposażenie polskich obrońców miasta oraz Polegli, abyśmy wolni żyli... Wystawa była już prezentowana we Wrocławiu i Warszawie, zbierając bardzo dobre recenzje.

Fot. Książnica Cieszyńska.